



839 - ZİNA EDEN KADININ EVDE HAPSEDİLMESİ ÂYETİNİN NESHİ

Soru

Zina eden kadının, ölünceye veya bir şekilde kurtuluncaya kadar evde hapsedilmesini emreden Nisâ Sûresinin 15. âyetinin manasını öğrenmek istiyorum. Bu emir, zinakâr kadının, böylelikle cezalandırılması için mi, yoksa kalan ömrünü hapis hayatıyla geçirmesi için midir? “Allah ona bir yol gösterecektir” ne anlama gelmektedir?

Müslümanların bizzat kendileri vasıtasıyla, İslâm'ı en güzel şekliyle anlamak istiyorum. Bana vakit ayırdığınız için teşekkür ederim.

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Nisâ sûesinde Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَاللّٰتِي يَأْتِيْنَ الْفَاحِشَةَ مِنْ نِّسَائِكُمْ فَاَسْتَشْهَدُوْنَ عَلَيْهِنَّ اَرْبَعَةً مِنْكُمْ فَاِنْ شَهِدُوْا فَاَمْسِكُوْهُنَّ فِي الْبُيُوْتِ حَتّٰى يَتَوَقَّاهُنَّ الْمَوْتُ اَوْ
[سورة النساء الآية:15]]يَجْعَلَ اللّٰهُ لَهُنَّ سَبِيْلًا

"Kadınlarınızdan fuhuş (zina) yapanlara karşı içinizden dört şahit getirin. Eğer onlar şahitlik ederlerse, o kadınları ölüm alıp götürünceye veya Allah onlar hakkında bir yol açıncaya kadar kendilerini evlerde tutun (dışarı çıkarmayın)." (Nisâ Sûresi; 15).

İbn-i Kesîr bu âyetin tefsiri ile ilgili olarak şöyle demiştir:

"İslâm'ın başlangıç döneminde, bir kadının zina yaptığı adil bir delil ile ortaya çıkar(ılır)sa, evde hapsedilir, ölünceye kadar da oradan çık(arıl)mazdı. Bu sebeple şöyle denmiştir: "Kadınlarınızdan fuhuş yapanlar" yani zina edenler, sizin içinizden dört kişi şahit gösterin. Eğer, gösterebilerseniz, onlara ölüm ulaşıncaya veya Allah onlarla ilgili bir yol gösterinceye kadar (onları) evlerde hapsedin. (Âyet-i kerime'de) Allah, "yol"u nesheden (önceki hükmü ortadan kaldıran) olarak zikretmiştir."



İbn-i Abbas -Allah ondan râzı olsun- şöyle demiştir:

"Hüküm bu şekildeydi, ta ki Allah Nur sûresini indirdi ve (bu hükmü) sopa veya recm ile değiştirdi. İkrime, Saîd ibn Cübeyr, Hasan (el-Basri), Ata el-Horasani, Ebu Salih, Katade, Zeyd b. Eslem ve ed-Dahhak'dan rivayet edildiğine göre bu âyet neshedilmiştir. Bu, hakkında ittifak edilmiş bir husustur. İmam Ahmed şöyle demiştir:

Bize Muhammed b. Cafer haber verdi, O da Saîd'den, O da (sırayla) Katade, Hasan-ı Basri, Hitan b. Abdullah er-Rakkaşi, Ubade b. es-Sâmit'ten rivayet ettiğine göre, dedi ki:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- kendisine vahiy geldiğinde, (vahyin) ağırlığı halinden belli olur ve yüzü değişirdi. Bir gün kendisine vahiy gelmişti, (vahyin) ağırlığından kurtulunca dedi ki: "(Zina cezasının hükmünü) benden alınız! (dinleyiniz), Allah onlar için (çıkış) yolu gösterdi. Evlinin evli olan ile zina cezası evli ile; bekârın bekâr ile olan zinasını, bekâr iledir (hükmünde değerlendirilir).Evli (kadının zina cezası) yüz sopa ve taşlanarak recmedilmek; bekâr (kızın zina cezası) yüz sopa ve bir sene sürgün (uzaklaştırma)dür." (Bu hadisi Müslim ve Sünen sahipleri Katade kanalıyla, Hasan-ı Basri'den, o da Hittan'dan,o da Ubade b. es-Sâmit'ten, o da Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den rivayet etmiştir ve lafzı şöyledir:

"(Zina cezasının hükmünü) benden alınız, benden alınız! Allah onlar için (çıkış) yolu gösterdi. Bekâr, bekâr ile; yüz sopa ve bir yıl sürgün; evli, evli ile yüz sopa ve recm'dir." (Tirmizî: bu hadis hasen, sahihdir, demiştir.)

Bu âyetin tefsiri ile ilgili olarak, Kurtubî şöyle demiştir:

"Bu zinakârlar hakkındaki ilk cezalardır. Bu (uygulama), islâmın ilk yıllarındaydı."

İbn-i Abbas ve Hasan-ı Basrî (de) aynı şekilde söylemişlerdir.

İbn-i Zeyd'de (şöyle bir) ilavede bulunmuştur:

Böylelerine ceza olarak, meşru olmayan bir (yola saptıkları için) ölünceye kadar evlenmeleri yasaklanmıştır.



Ancak bu hükmün şöyle bir açılımı vardır, o da: Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Ubade ibn es-Sâmit hadisindeki sözü: “Benden alınız, benden alınız! Allah onlar için (çıkış) yolu gösterdi; bekâr, bekâr ile; yüz sopa ve bir yıl sürgün; evli, evli ile yüz sopa ve recm’dir.”

Bazı âlimler şöyle demişlerdir:

"Celd (değnek) ile birlikte, eza (etme) ve kınama hükümleri de bâkidir, çünkü (bu iki husus) birbirleriyle çelişmez; bilakis birbirinin tamamlayıcısıdır. Hapis (konusu) ise, icma' ile mensuh (hükümsüz)dur. En doğrusunu Allah bilir."

(Bu konudaki hükmün) tam olarak anlaşılabilmesi için, Nisâ Sûresindeki, (bu âyetin) bir sonraki âyetin tefsirinin de bilinmesinde fayda vardır: =

[وَالَّذَانِ يَأْتِيَانِهَا مِنْكُمْ فَأَذُوهُمَا فَإِنْ تَابَا وَأَصْلَحَا فَأَعْرَضُوا عَنْهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابًا رَحِيمًا (([سورة النساء الآية: 16])

"Sizden fuhuş (zina) yapanların her ikisine de eziyet edip onları kınayın. Eğer onlar tövbe edip, ıslah olurlarsa, onlara (eziyet etmekten ve onları kınamaktan) vazgeçin. Çünkü Allah, tövbeleri çok kabul edendir, çok merhamet edendir." (Nisa Sûresi: 16)

Bu âyetin tefsiri hakkında İbn-i Kesir (-Allah Ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Allah Teâlâ'nın:“Sizden zina yapanların her ikisine de eziyet edin” sözü, “zina eyleminde bulunan (kadın-erkek) her iki tarafın da eziyete tabi tutulması anlamına gelir.

İbn-i Abbas ve Saîd b. Cübeyr ve diğerleri -Allah onlardan razı olsun- de şöyle demişlerdir:

“...yani, kınama, yerme ve ayakkabı ile dövme şeklinde; Allah, celd (değnek ile dövme) ve recm cezasını ile bu hükmü değiştirinceye kadar, uygulama böyleydi.”

İkrime, Ata, Hasan el-Basrî ve Abdullah ibn Kesîr' de: “(Bu ayet) zina eden erkek ve kadın hakkında inmiştir... (eğer tövbe edip, ıslah olurlarsa) ifadesi, yapmakta oldukları kötü fiilden vazgeçmeleri ve iyi işler yapmaları halinde, onlara eziyet etmekten, vazgeçin,yani onlara karşı kötü söz söylemekten geri durun, çünkü günahından tövbe eden, sanki günah işlememiş gibidir” manasına gelir demişlerdir.



“...Muhakkak ki Allah, tövbeleri çok kabul edendir, çok merhamet edendir.”

Buhârî ve Müslim'de ifade edildiği üzere; “Sizden birinizin câriyesi zina ettiğinde, ona haddini (değnek cezası) uygulasin ve onu azarlamasin”.

Yani, onun için keffaret olan bu had cezasından sonra, işlediği (suçtan dolayı) onu kınamasın, buyrulmaktadır.